

EL PERQUÈ DE TOT PLEGAT ? ? ? ? ?

UN MÓN DE PREGUNTES AMB RESPOSTA

PER QUÈ ES CANVIA L'HORA?

Ho hem patit aquest darrer cap de setmana i, en general, ens toca passar-ho dos cops l'any. Des de fa un bon pilot d'anys que a la primavera i a la tardor endarrerim o avancem els rellotges una hora sencera. A final d'octubre celebrem que podem dormir una hora més, però, no ens fem il·lusions, ens la tornaran a prendre.

Nosaltres ens regim per l'anomenat GMT+1, que vol dir l'horari de Greenwich afegint-hi una hora. Però a l'estiu n'hi afegim una altra

UN ESPAI PER JUGAR I APRENDRE
PER JOAN ORRIOLS

A voltes, els misteris de l'astronomia en són tants i tan grans que ni tan sols no ens plantejem intentar saber-ne el perquè. No ens estranya que el sol surti cada dia ni que a l'hivern faci fred i, per tant, no ens preocupa gaire el perquè. A voltes, però, hi paranyes amagats que ens mostren fenòmens que ens pensem que són capricis de la natura i que poden tenir relació amb la inclinació de l'eix de la Terra o de qualsevol altra raó científica que no tenim a l'abast de la nostra quotidianitat.

Aquest cop, però, no és així. Resulta que el fet d'haver d'avançar o endarrerir l'hora dos cops l'any no té a veure amb les llunes ni amb una acció sobrenatural dels déus de l'Olimp. És una mesura que té el seu origen únic en l'acció de l'Home en el seu intent d'estalviar energia. La mesura d'avançar els rellotges segons sigui estiu o hivern no és nova i té a veure amb l'aprofitament de la llum solar per a la il·luminació i l'escalfament de les llars i dels centres de producció. A l'antic Egipte i a l'antiga Roma ja es duia a terme una mena de flexibilització de l'horari de manera que dividien les hores de llum en dotze parts iguals. El resultat era que a l'estiu les hores eren més llargues que a l'hivern. Ja en èpoques més modernes, el 1784, Benjamin Franklin va afirmar que els parisencs estalviaven espelmes si es llevaven més d'hora i així aprofitaven més la llum diürna. A principi del s. XX, un lord britànic, constructor i aficionat a fer passejos a cavall, va observar, contrariat, que segons quines èpoques de l'any havia d'escurçar les seves passejades per manca de llum. Aleshores

va decidir llevar-se més d'hora per tal d'aprofitar-la més. De seguida, va pensar en aplicar aquests horaris als seus treballadors. Durant la Primera Guerra Mundial la seva aplicació es va anar generalitzant entre tots els contendents, ja que les autoritats militars es van adonar dels avantatges d'aprofitar la llum solar.

Avui en dia una gran part del món, sobretot els països industrialitzats de l'hemisferi nord, posen en pràctica la mesura, encara que amb forts debats sobre la seva utilitat real.

ELS ENIGMES DEL PROFESSOR PUNDELLIBRE

- ▶ Amb quines sigles es coneix arreu del món l'anomenat horari d'estiu en clau internacional?
- ▶ Quin any fou adoptat per primer cop a Espanya l'horari d'estiu i des d'aleshores ens acompanya?

Solucions als enigmes de la setmana passada

1: Plàtans. 2: Fotosíntesi = unió per la llum

Les solucions, la setmana vinent i també a <http://elperque.wordpress.com>

EL TIMBRE

Nasi Muncunill
Director del CAE

UNA SOPA DE PEDRES

Dissabte passat, més de 600 persones van poder tastar a la plaça Major la Sopa de pedres. Aquest va ser l'acte més concorregut de tots els que s'han fet a Manresa per commemorar el 25è aniversari de la mort de Xesco Boix, i des de l'equip organitzador n'estem molt contents.

Però, per sobre de tot, el que hem valorat com a extraordinari és com hem arribat a organitzar aquest acte. Tot va començar amb una primera idea, arriscada i força eixelebrada, però a mesura que hi treballàvem, alguna cosa màgica anava succeint. A les reunions organitzatives cada vegada érem més persones i entitats representades. Sempre hi havia algú que, convidat, s'hi sumava. I quan la festa es va començar a materialitzar, no vam parar de rebre adhesions i sí. Animadors infantils, narradors de contes, cantants, músics... que s'oferien a actuar aquell dia. Botigues i establiments comercials que ens facilitaven els ingredients per elaborar la sopa. El Joan que posava tota la seva disponibilitat i experiència per preparar-la. El Valentí que el mateix dia pintava a la plaça el teló de fons de l'escenari. Les escoles i l'Esclat que preparaven unes cançons per cantar-les. Els nens i nenes que durant el matí van anar portant més ingredients, administracions que ens donaven el suport, voluntaris que s'oferien a donar un cop de mà... I tota la gent que a la tarda va aportar la seva il·lusió participant en la festa. De fet, aquesta sopa va ser el pretext perquè Manresa és convertís, per un dia, en aquell poblet del conte que va ser visitat per un soldat i que va veure com, entre tots, preparaven una estupenda sopa de pedres. Moltes gràcies a tothom.

El misteri de l'Aula. Posa a prova el teu enginy

L'enigma del cor reial

Trobareu les respostes als misteris de l'Aula a l'edició de la propera setmana i també a <http://elsenigmes.wordpress.com>

Joan Orriols

joan.orriols@gmail.com

Aleshores sóc a Empúries!, va exclamar en Bernat. El Montgrí, el Fluvià i finalment l'Àgora no admetien cap mena de dubte. L'enigmàtica confessió del segrestador va portar la Laia cap a aquell indret de l'Empordà que havia estat punt de partida de la penetració de la cultura clàssica a casa nostra.

En Bernat tenia el cap una mica tèrbol. Quan l'havien segrestat li havien donat quelcom per adormir-lo. Però en el fons ell sabia que l'autèntic motiu de la seva torbació no era només el cloroform que l'hi havien fet ensumar, sinó que quan la Laia el va trobar li va fer una abraçada tan forta que el va deixar descol·locat. La Laia era la seva millor amiga però en Bernat ja feia un quant temps que se la mirava amb uns altres ulls. Els havia acompanyat la mare d'en Bernat, que encara duia l'esglai a sobre i que quan el va veure no sabia si riure o clavar-li un castanyot per fer-la patir d'aquella manera. Tan bon punt es van haver tranquil·litzat van decidir anar

a esmorzar una mica. En Bernat tenia una gana de llop, ja que no havia menjat res des del dinar del dia abans. Es va atipar de valent en un establiment davant del mar a l'Escala. Van estar parlant sobre el que havia passat i van saber que el malaurat monjo col·leccionista estava afectat de cleptomania, a la qual s'unia la seva devoció pels llibres rars. Ell mateix havia acceptat començar un tractament per tal de guarir-lo, per la qual cosa tots plegats van decidir no posar cap denúncia. Tot havia acabat bé i ningú no havia pres mal.

Quan ja van estar refets, van pensar que fóra una bona idea aprofitar el dia per fer un tomb per l'Empordà. Com que havien de fer un treball sobre l'art del segle XX, la Laia va proposar anar a visitar el Museu Dalí, a Figueres.

Quan hi van arribar, després d'haver deixat l'antic Citroën 2 cavalls que conduïa la seva mare en un aparcament, però, ja van veure que alguna cosa no anava a l'hora.

Just davant de l'entrada del Museu de les Joies annexa al Teatre Museu Dalí hi havia un parell de cotxes dels Mossos d'Esquadra que vigilaven l'entrada. Encara no era l'hora d'obertura però a la porta d'entrada hi havia una pintada amb un missatge que duia els pitjors presagis: «**El camí de l'enigma amaga el cor reial**».

Es van quedar garratibats. En aquelles condicions era impossible entrar al museu perquè, si en Bernat no s'equivocava, aviat la plaça Gal·la i Salvador Dalí seria intransitable de tants policies i vés a saber quants mitjans de comunicació. Si es confirmaven les seves sospites, la notícia podia donar la volta al món.

Com que calia anar de pressa, van decidir anar a la biblioteca amb la finalitat de documentar-se. Després de consultar només un parell de llibres, en Bernat va pensar que la solució no era pas tan complicada com podia semblar. Només calia esperar unes hores...